

Spory zbiorowe po nowemu

Na stronach internetowych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w lipcu opublikowano założenia do projektu ustawy o sporach zbiorowych pracy oraz o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (UD408) (<https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-sporach-zbiorowych-pracy-oraz-o-zmianie-ustawy-o-radzie-dialogu-spolecznego-i-innych-instytucjach-dialogu-spolecznego>).

W założeniach proponuje się:

1. Odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego.

Nastąpi zmiana definicji sporu zbiorowego według, której sporem zbiorowym, będzie spór osób wykonujących pracę zarobkową z pracodawcą lub pracodawcami o zbiorowe prawa lub wolności związkowe, a także o zawodowe, ekonomiczne lub socjalne zbiorowe interesy lub prawa, związane z wykonywaniem pracy. Spór będzie mógł być prowadzony we wszelkich sprawach zbiorowych, w których związki zawodowe reprezentują osoby wykonujące pracę zarobkową.

2. Wprowadzenie wymogu wyłaniania wspólnej reprezentacji organizacji związkowych niezbędnej do wszczęcia i prowadzenia sporu zbiorowego.

W celu ujednolicenia przepisów z zakresu zbiorowego prawa pracy oraz mając na uwadze konieczność wsparcia organizacji reprezentatywnych, postulowaną przez partnerów społecznych, proponuje się wprowadzenie obowiązku zawiązywania koalicji związków w trwającym sporze. W tym kontekście proponuje się zastosowanie wprowadzenie trybu powiadamiania o zgłoszonych żądaniach w celu wspólnego prowadzenia rokowań; w razie braku porozumienia co do wspólnej reprezentacji – warunkiem prowadzenia rokowań będzie uczestniczenie w niej co najmniej jednej organizacji reprezentatywnej w myśl art. 25² – 25³ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

3. Wprowadzenie sądowej kontroli legalności referendum strajkowego.

Wobec rezygnacji z określenia przedmiotu sporu, badanie zgodności zgłoszonych żądań z ustawą nie będzie konieczne, niemniej – jak pokazuje praktyka – zasadne jest wprowadzenie możliwości kontroli legalności przeprowadzenia głosowania w sprawie ogłoszenia strajku (referendum strajkowe).

4. Określenie czasu trwania prowadzenia sporu.

Spór zbiorowy powinien toczyć się w miarę szybko i stronom powinno zależeć na dojściu do porozumienia. Proponuje się zatem precyzyjne określenie czasu trwania sporu (9 miesięcy – z możliwością dodatkowego wydłużenia o 3 miesiące). W tym terminie spór powinien się zakończyć porozumieniem lub po jego upływie – będzie wygasł z mocy prawa.

5. Wprowadzenie tzw. mediacji prewencyjnej.

Proponuje się wprowadzenie instytucji tzw. mediacji prewencyjnej, mającej zapobiegać eskalacji konfliktu w trakcie prowadzenia rokowań, które odbywają się bez udziału osób trzecich. Umożliwi to stronom skorzystanie z profesjonalnej pomocy osoby dającej gwarancję bezstronności i pomagającej w osiągnięciu wcześniejszego porozumienia, co z kolei może przyczynić się do wzrostu liczby porozumień zawieranych na tym etapie sporu.

Etap prac legislacyjnych określono na IV kwartał 2022 r.

Stan na dzień 12 lipca 2022 r.